

PŘEHLED SZBP EU

Evropská unie a politika rozšíření

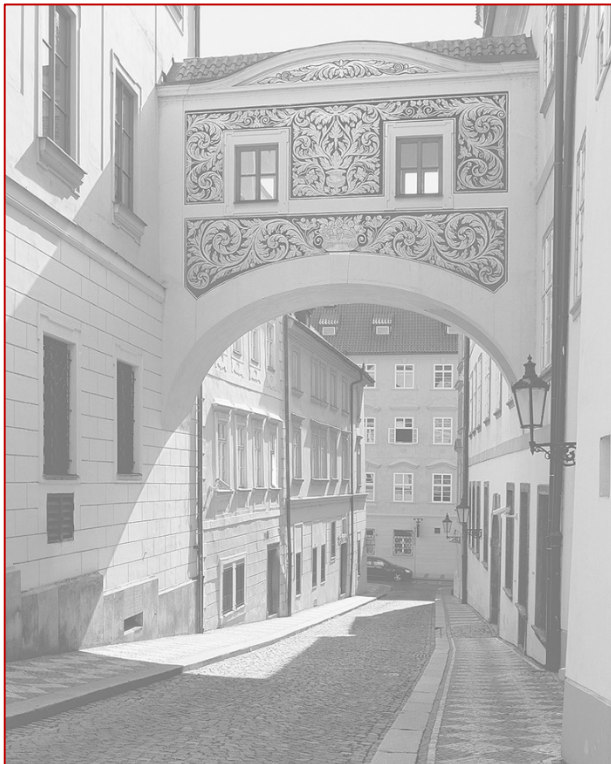
(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Dokumenty SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Přehled SZBP 04/2017

1. – 30. duben 2017

autor: Martin Kuta, Pavel Komárek

Obsah:

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	4
ALBÁNIE: OPOZIČNÍ BOJKOT PARLAMENTNÍCH VOLEB	4
K VÝVOJI V MAKEDONII	5
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	6
KONFERENCE K SITUACI V SÝRII	6
EU K SITUACI V AFRICKÉM ROHU	7
ZÁVĚRY RADY K JEMENU	8
K PARLAMENTNÍM VOLBÁM V ARMÉNII	9
JEDNÁNÍ V LIBYI	10
VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA: CESTA DO ČÍNY A INDIE	11
NEFORMÁLNÍ ZASEDÁNÍ FAC	12

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Kuta, M., Komárek, P.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP 04/2017	První vydání edice: leden 2005
Datum: 1. – 30. duben 2017	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova:	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Sýrie; konference; SZBP; ESVČ/EEAS; závěry Rady	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
--	---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	---	--	---	---

OBSAH

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	4
ALBÁNIE: OPOZIČNÍ BOJKOT PARLAMENTNÍCH VOLEB	4
K VÝVOJI V MAKEDONII	5
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	6
KONFERENCE K SITUACI V SÝRII	6
EU K SITUACI V AFRICKÉM ROHU	7
ZÁVĚRY RADY K JEMENU	8
K PARLAMENTNÍM VOLBÁM V ARMÉNII	9
JEDNÁNÍ V LIBYI	10
VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA: CESTA DO ČÍNY A INDIE	11
NEFORMÁLNÍ ZASEDÁNÍ FAC	12

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

ALBÁNIE: OPOZIČNÍ BOJKOT PARLAMENTNÍCH VOLEB

Pozadí

Albánie je státem s kandidátským statutem na členství v EU od června 2014.

EU zemi dlouhodobě podporuje v jejím reformním úsilí. Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová zemi navštívila v březnu. Zdůraznila nutnost dokončení reformy justice a její význam pro zlepšení fungování právního státu v zemi a také překonání zablokované situace v parlamentu, jehož jednání se opoziční Demokratická strana snaží blokovat.¹ Demokratická strana usiluje o to, aby současná vládní Socialistická strana s premiérem Edi Ramou odstoupila od moci a do řádných voleb dovládla úřednická vláda. Demokratická strana rovněž letos v zimě uspořádávala protesty. Již tehdy se ale opozici nedostalo zastání ze strany EU, která kladla důraz na schválení reformy sektoru soudnictví a státního zastupitelství a jednání v parlamentu namísto lidových protestů.² Opoziční Demokratická strana se nezaregistrovala pro parlamentní volby, které se mají uskutečnit 18. června. Obdobně strana též oznámila, že bude bojkotovat komunální volby 7. května a namísto toho uspořádá další protesty. Opozici vadí, že i přes to, že se prokáže kriminální minulost některých vrcholných politiků, nevyvozují se z toho politické důsledky. Premiér Rama vyzval opozici, aby tuto činnost ukončila. Podle něj totiž vede pouze k tomu, že zemi bude i nadále oddalována perspektiva zahájení přístupových jednání s EU. Podle bývalého předsedy ústřední volební komise by řešením mohlo být posunutí parlamentních voleb, čímž by opozice získala čas se ještě dodatečně registrovat.³

Aktuálně

Ve společném prohlášení vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci Federica Mogheriniová a komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn vyjádřili lítost nad nečinností parlamentní opozice. Ta se rozhodla zatím neprovést registraci do voleb. Zdůraznili liberálně-demokratický charakter parlamentní diskuze a její význam pro stabilizaci země a dobré vládnutí. Parlamentní diskuze představuje prostředek tvorby veřejné politiky, který nesmí být nikým obcházen. Představitelé politických stran vyzvali, aby se zasadili o odpovědné respektování institucí a účastnili se voleb, včetně zajištění mezinárodních liberálně-demokratických standardů voleb. Všechny politické strany jsou vyzvány, aby dokončily úspěšné zavádění a schvalování reformy justice. Dle Mogheriniové a Hahna je činnost politických stran v zájmu občanů země.⁴

¹ Přehled SZBP EU 3/2017, s. 4. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

² MEJDINI, Fatjona. Albania Opposition Ignores EU Call to End Protests. Balkaninsight.com [online], 23 Feb 17 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/albanian-opposition-continue-the-protest-amid-eu-disapproval-02-23-2017>.

³ MEJDINI, Fatjona. Albania Opposition Parties to Boycott June Elections. Balkaninsight.com [online], 11 Apr 17 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/opposition-in-albania-declares-boycott-on-scheduled-june-elections-04-10-2017#sthash.MndzFYg0.dpuf>.

⁴ ESVČ: Statement by Federica Mogherini and Johannes Hahn on the latest developments in Albania, 12/04/2017 [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24651/statement-federica-mogherini-and-johannes-hahn-latest-developments-albania_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

K VÝVOJI V MAKEDONII

Pozadí

Nevole části nacionalisticky orientovaného obyvatelstva proti vytvoření vlády Socialistické strany Zorana Zaeva s podporou albánských stran dosáhla na konci dubna nových rozměrů.⁵ Nacionalističtí protestanti vtrhli do parlamentu a fyzicky zaútočili na Zaeva a další tři členy Socialistické strany. Stalo se tak u příležitosti zvolení Talata Xhaferiho, bývalého ministra obrany v někdejší vládě Nikoly Gruevského a člena albánské Demokratické unie pro integraci, předsedou parlamentu. Právě jeho zvolení by umožnilo podání formálních žádostí prezidentovi, aby pověřil Zaeva sestavením vlády. Někteří radikálně konzervativní představitelé někdejší vládní strany VMRO-DPMNE premiéra Nikoly Gruevského volbu označili za puč.⁶

Aktuálně

K dění v zemi vydali společné prohlášení vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová a komisař pro politiku sousedství a rozšiřování Johannes Hahn. Uvedli, že násilí v parlamentu je zcela nepřijatelné. Uvítali zároveň zvolení Talata Xhaferiho předsedou parlamentu. EU je i nadále připravena poskytnout zemi asistenci. Jedině politický dialog aktérů v mezích ústavy je možnou cestou k překonání současné politické krize.⁷

⁵ Srovnej s Přehled SZBP EU 3/2017, s. 6. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

Politickou krizi odstartovala před dvěma lety aférou odposlouchávání politických oponentů tehdejšího premiéra Nikoly Gruevského.

⁶ Zoran Zaev, Macedonian Lawmaker, Is Bloodied in Attack on Parliament by Nationalists. Nytimes.com [online], April 27, 2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2017/04/27/world/europe/macedonia-parliament-attacked-nationalists.html?_r=0.

⁷ ESVČ: Statement by Federica Mogherini and Johannes Hahn on today's developments in Skopje, 27/04/2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/25221/statement-federica-mogherini-and-johannes-hahn-todays-developments-skopje_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

KONFERENCE K SITUACI V SÝRII

Závěry Rady ke strategii EU k Sýrii

Na svém zasedání dne 3. dubna přijala Rada pro zahraniční věci (FAC) strategii EU k Sýrii.⁸ Rada v závěrech navíc zdůraznila nutnost posílení syrské opozice, kterou dle EU představuje zastřešující Nejvyšší vyjednávací rada (HNC). Ta v nedávné době do sebe zahrnula další organizaci – Ženský poradní výbor. Politický proces musí dle EU být i nadále zahrnující všechny relevantní politické strany, jeho nositeli musejí být jednotlivé syrské strany. Rada zdůraznila humanitární rozměr situace a mezinárodně-bezpečnostní aspekt. Rozvoj demokracie, lidských práv a posílení občanské společnosti je nedílnou součástí politického přechodu, jenž v zemi musí proběhnout. Stejně tak musí dojít k vyšetření a následnému potrestání válečných zločinů.⁹

Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová jednala na okraj bruselské konference k Sýrii na začátku dubna se zvláštním zmocněncem OSN pro Sýrii Staffanem de Misturou. Projednali poslední kolo mírových rozhovorů, které skončilo v březnu v Ženevě.¹⁰ Podle nich je i nadále nutné politické jednání. Odsoudili též útok chemickými zbraněmi na západě země, ke kterému došlo na začátku dubna.¹¹

Dárcovská konference v Sýrii

Pod společnou záštitou vysoké představitelky Mogheriniové, podtajemníka OSN pro humanitární záležitosti, ministrů zahraničí Německa, Kuvajtu, Norska, Kataru a Spojeného království proběhla 5. dubna v Bruselu mezinárodní dárcovská konference. Té se účastnilo 70 delegací. Delegace přijaly společnou deklaraci na závěr konference.¹² Odsoudily útoky chemickými zbraněmi. Dále deklarace stanovuje jako cíl Sýrii jako jednotnou, svrchovanou, stabilní a nezávislou zemi. Vedle tohoto geopolitického cíle je zdůrazněn humanitární rozměr situace, dopad na ohrožené skupiny obyvatelstva a vnitřně vysídlené osoby a běžence nacházející se v sousedních státech či na cestě do Evropy. Humanitární asistence musí být a je doplněna asistencí k mírovým rozhovorům, ať už v Ženevě či v Astaně. Mezinárodní společenství ale musí mít zajištěný neomezený přístup při doručování humanitární pomoci. Stěžejní je dodržování a neporušování lidských práv. Zvláštní pozornost je věnována Jordánsku a Libanonu, kterým mezinárodní společenství chce poskytnout

⁸ Blíže ke strategii viz Přehled SZBP EU 3/2017, s. 14–16. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

⁹ Rada EU: Council adopts EU strategy on Syria, 03/04/2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/03-fac-conclusions-syria/>.

¹⁰ Viz Přehled SZBP EU 3/2017, s. 12–16. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

¹¹ ESVČ: Remarks by Federica Mogherini with the United Nations Special Envoy for Syria, Mr Staffan de Mistura, 04/04/2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24160/remarks-federica-mogherini-united-nations-special-envoy-syria-mr-staffan-de-mistura_en.

¹² Rada EU: Supporting the future of Syria and the region: co-chairs declaration, 05/04/2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/05-syria-conference-co-chairs-declaration/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

asistenci při provádění reformy a začleňování syrských běženců do svých společností. Postkonfliktní obnova bude plánována příslušnými institucemi OSN.

K deklaraci byly přijaty dodatky o asistenci Jordánsku, Libanonu a také závazky jednotlivých zemí (finanční dárcovská pomoc).¹³

EU K SITUACI V AFRICKÉM ROHU

Závěry Rady k Somálsku

Na zasedání Rady pro zahraniční věci (FAC) dne 3. dubna přijali ministři zahraničí závěry k Somálsku.¹⁴ Prvním okruhem, který se situaci v zemi týkal, byl volební proces. V červenci 2015 byla zřízena ústřední volební komise, která provede dohled nad všeobecnými volbami v roce 2020. Právě volby v roce 2020 proběhnou jako první volby podle zásad všeobecného a rovného aktivního volebního práva (jedna osoba, jeden hlas).¹⁵ V souvislosti s těmito volbami Rada vyzvala, aby byly zahájeny přípravy na ně. Vedle toho Rada také oceňuje nedávné zvolení nového somálského prezidenta.¹⁶ Somálské úřady by měly vzít v potaz doporučení mise volebních expertů EU. Před federální vládou stojí prioritní opatření, která jsou nutná k uskutečnění a naplnění očekávání občanů. Vláda se musí zcela jednoznačně zaměřit na celonárodní diskuzi o zavedení takového systému, který zajistí bezpečnost a stabilitu země. EU v tomto ohledu podporuje činnost mise Africké unie (AU) AMISOM. EU se rovněž zasazuje o společné zhodnocení výsledků mise, které provede OSN a AU. EU se hodlá zasadit o posilování bezpečnosti a stability země i prostřednictvím misí SBOP, které jsou již nyní v operačním nasazení (především výcviková mise EUTM Somalia, podpůrná budovací námořní mise EUCAP Somalia a vojenská námořní mise proti pirátství EUNAVFOR Operation Atalanta).

Vláda se také musí zaměřit na budování souladu a diskuze mezi federální úrovní a úrovní jednotlivých států. Političtí představitelé by měli rovněž urychleně dokončit ústavní reformu, včetně vyjasnění vztahů mezi dvěma komorami nově vznikajícího parlamentu, federální vládou a prezidentem. Dále je nutné, aby vláda přijala opatření na obnovení hospodářského růstu, která rovněž zajistí vyšší míru odhodlání mezinárodního společenství poskytnout další finanční půjčky zemi včetně zvážení o úlevě některých dluhů. Mezinárodní společenství a Somálsko sjednaly novou dohodu o partnerství, která na jedné straně shrnuje závazky a priority somálské strany a na straně druhé stanovuje a umožňuje podporu mezinárodního společenství. EU až do roku 2020 vyčlenila 200 milionů EUR. EU podporuje mezinárodní a regionální činnosti směřující ke stabilizaci Somálska, jeho postkonfliktní rekonstrukci a asistenci jemu. Další krok představuje konference na podporu země, která se uskuteční v červnu letošního roku v Londýně pod patronací federální vlády, Spojeného království a OSN. Země je významným partnerem v oblasti migrační spolupráce.

EU zdůrazňuje špatnou humanitární situaci včetně porušování lidských práv. Dle EU se v zemi nachází až 2,9 milionů osob ohrožených nedostatkem potravin.

¹³ Rada EU: CO-CHAIR'S DECLARATION - ANNEX: FUNDRAISING Supporting the future of Syria and the Region Brussels, 5 April 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/pdf/SyriaConf2017-Pledging-Statement_pdf/.

¹⁴ Rada EU: Somalia - Council conclusions, 3 April 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupný z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7614-2017-INIT/en/pdf>.

¹⁵ Fact Sheet on Somalia's 2016 Electoral Process. UNSOM.UNMISSIONS.org [online], 23 Oct 2016 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <https://unsom.unmissions.org/fact-sheet-somalia%E2%80%99s-2016-electoral-process>.

¹⁶ K tomu viz blíže Přehled SZBP EU 2/2017, s. 10. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108530>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Na okraj dárcovské konference pro Sýrii v Bruselu 5. dubna uspořádala vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová setkání za účelem zvýšení zájmu o humanitární krizi v oblasti Afrického rohu, především v Súdánu a Somálsku.¹⁷ Region sužuje humanitární krize, jež má dvě základní příčiny. Tou první je válečný konflikt v oblasti, který způsobil masovou migraci civilního obyvatelstva. Tou druhou jsou nepříznivé klimatické podmínky. Oblast totiž sužuje sucho, jehož následkem je výrazný nedostatek potravin vedoucí až k hladomoru. Oba zmíněné problémy představují hrozbu pro bezpečnost a celkovou stabilitu v regionu. Mogheriniová na tiskové konferenci prohlásila, že v souvislosti s nepříznivým vývojem v regionu EU zvýší finanční pomoc v boji proti suchu v oblasti o dalších 165 milionů eur. Setkání proběhlo za účasti německého ministra zahraničí Sigmara Gabriela a podtajemníka OSN pro humanitární záležitosti a koordinaci nouzové pomoci Stephen O'Briana.

ZÁVĚRY RADY K JEMENU

Popis problematiky

Jemenská občanská válka mezi vládou prezidenta Hádího a příznivci bývalého prezidenta Saleha si za tři roky vyžádala dle Amnesty International přes 10 tisíc obětí a 40 tisíc zraněných osob. Obnovení mírových rozhovorů se jeví jako nepravděpodobné. Svou roli v tom hraje jednak mezinárodně-politická situace, především soupeření sunnitské Saúdské Arábie, která podporuje prezidenta Hádího a jeho vládu, a šíitského Íránu. Druhým faktorem, který mírové rozhovory značně znesnadňuje, je nedávné odsouzení prezidenta Hádího za velezradu. Tento verdikt padl u soudu podporujícího hnutí Hútiů (podporovatelů prezidenta Saleha) a to z toho důvodu, že prezident Hádí je v aktivním kontaktu se Saúdskou Arábií, která vede koalici proti-hútióvského hnutí, a kam se také uchýlil pod ochranu. Hnutí Hútiů totiž v minulých mírových rozhovorech požadovalo odstoupení údajně nelegitimního prezidenta Hádího. To odmítala jak vláda, tak i mezinárodní společenství (OSN). Bývalý prezident Saleh a vůdce hnutí Hútiů Abdul-Malík al-Houthi uvedli, že konflikt nelze vyřešit zvnějšku vedenou silovou kampaní a zapojení Saúdské Arábie tak představuje zásadní problém a důvod pokračující války.¹⁸ Obnovení mírových rozhovorů pod vedením OSN kladou důraz také Spojené státy.¹⁹ Komentáře ale uvádí, že činnost zvláštního zmocněnce OSN pro Jemen Ismáíla šajch Ahmada se zatím nezaměřuje na zprostředkování kontaktů mezi oběma zneprátenými stranami v zemi. Namísto toho se Ismáíl šajch Ahmad angažuje ve sjednávání podpory mezinárodních mocností a zjišťování jejich stanovisek.²⁰ Jemen je sídlem radikální odnože al-Kajdy, objevují se také buňky sympatizantů Islámského státu.,

¹⁷ ESVČ: Media Advisory: Awareness-raising side event dedicated to the humanitarian crisis in the Horn of Africa on 5 April, 04/04/2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24161/media-advisory-awareness-raising-side-event-dedicated-humanitarian-crisis-horn-africa-5-april_en.

¹⁸ Yemen war: Pro-Houthi court sentences President Hadi to death for treason. Middleeasteye.net [online], 26 March 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/pro-houthi-court-sentences-yemen-president-death-treason-1948287669>.

¹⁹ Pentagon chief calls for negotiations to end war in Yemen. Middleeasteye.net [online], 18 April 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/pentagon-chief-calls-negotiations-end-war-yemen-920609107>.

²⁰ SHIBAN, Baraa. If Yemen's UN envoy wants peace, he should speak to more Yemenis. Middleeasteye.net [online], 31 March 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/columns/yemens-un-envoy-meets-everyone-make-peace-yemenis-1866244021>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Závěry Rady k Jemenu

Rada na svém zasedání 3. dubna přijala závěry k situaci v Jemenu a zdůraznila humanitární rozměr současné situace; 7,3 milionu lidí trpí nedostatkem potravin a z toho 2,2 milionů dětí je akutně podvyživených. EU proto vyzývá strany konfliktu, aby se zasadily o zastavení působení negativních vlivů na zvláště ohrožené skupiny – ženy, dívky a děti. EU také odsuzuje porušování práv dětí a praxi rekrutování dětí jako bojovníků. V této souvislosti jsou zdůrazněna základní lidská práva, jejich dodržování a neporušování. Humanitární pomoc mezinárodního společenství nesmí být zneužívána a nestátní i státní aktéři se mají zasadit o to, aby pomoc byla doručena ohroženým skupinám obyvatel. Mezinárodní společenství, EU i jednotlivé členské státy jsou připraveny podílet se zvýšené humanitární pomoci. EU zdůrazňuje roli vyšetřovacího a dohledového mechanismu OSN.

EU zdůrazňuje mezinárodně-bezpečnostní rozměr jemenské války; země se stává místem, v němž se daří teroristickým organizacím. Vláda by proto měla přijmout taková opatření, aby tyto organizace zastavila a odstranila. Rada vyzvala, aby byly obnoveny mírové rozhovory pod vedením OSN; regionální a mezinárodní mocnosti se mají o dosažení tohoto cíle, stejně jako mírového řešení konfliktu, zasadit. První krok k obnovení mírových rozhovorů je ukončení násilností. Za zvážení stojí, aby nad tímto ukončením násilností dohlížela OSN. EU zdůrazňuje jednotný, svrchovaný, stabilní a nezávislý Jemen.

Konkrétní kroky ke zlepšení humanitární situace mají spočívat v otevření letiště v hlavním městě Saná pro komerční lety a doručování zdravotnické pomoci, obnovení činnosti centrální banky pro výplaty mezd ve veřejném sektoru.

EU je připravena podílet se na politickém mírovém řešení situace, stejně jako již zmiňované humanitární pomoci. Z toho důvodu vítá uskutečnění konference v Ženevě pod vedením OSN, která proběhne 25. dubna. EU a členské státy hodlají sladit své další kroky ke zvýšení jejich účinnosti.²¹

K PARLAMENTNÍM VOLBÁM V ARMÉNII

Popis problematiky

Arménie je země Východního partnerství Evropské politiky sousedství (EaP, ENP). V letošním únoru byla mezi EU a Arménií sjednána dohoda o zahrnující a posílené spolupráci, která by měla nahradit asociační dohodu. Spolupráce se tak mnohem více zaměřuje na ty oblasti, které jsou v zájmu jak EU, tak i Arménie.²² Arménie se stále více kloní ke spojenectví s Ruskem v oblasti jižního Kavkazu. V nedávné době došlo k sjednání dohody o vytvoření společných rusko-arménských vojenských jednotek. Velení jednotky bude určeno arménským prezidentem po konzultaci s ruským prezidentem. Ve válečném stavu bude jednotka spadat pod přímé velení ruského jižního okruhu. Jednotka sídlí na ruské vojenské základně nedaleko hlavního města Jerevan.²³

²¹ Rada EU: Council adopts conclusions on Yemen, 03/04/2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/03-fac-conclusions-yemen/>.

²² Viz Přehled SZBP EU 2/2017, s. 16. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108530>.

²³ GRIGORYAN, Armen. Armenia and Russia Pursue Joint Military Forces. Jamestown.org [online]. Eurasia Daily Monitor, November 30, 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://jamestown.org/program/armenia-russia-pursue-joint-military-forces/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Výsledky voleb

Dne 2. dubna proběhly v Arménii parlamentní volby. Na prvním místě se ziskem 58 mandátů se umístila koalice Republikánská strana Arménie, jejímž volebním lídrem je prezident Serž Sarkisjan. Druhé místo obsadila se ziskem 31 mandátů Aliance podnikatele Carukjana. S devíti mandáty skončila třetí Aliance Elk, kterou tvoří pro-evropsky orientované opoziční strany. Poslední místo se sedmi mandáty získala Arménská revoluční federace. Hlasování se zúčastnilo přes 60 % voličů.²⁴ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) vyslala do země svou misi, která průběh voleb monitorovala. Mise vydala zprávu, v níž průběh voleb považuje za odpovídající mezinárodním standardům. Mise pozitivně hodnotila nový právní rámec konání voleb a zavádění nových technologií, které napomohou odstranit nepřesnosti v hlasování. Zároveň ale došlo k výskytu nakupování hlasů a tlaku na státní úředníky a zaměstnance soukromých společností. I přes tyto pozitivní aspekty mise uvedla, že důvěra ve volby mohla být narušena.²⁵

Jednání v institucích EU

K proběhlým parlamentním volbám vydala ESVČ prohlášení. Prohlášení se odkazuje na zprávu volební mise OBSE. EU bude usilovat o stabilní, demokratickou a prosperující Arménii. K tomu EU bude využívat ustanovení a nástroje nedávno sjednané dohodě o zahrnující a posílené spolupráci.²⁶

JEDNÁNÍ V LIBYI

Popis problematiky

V druhé polovině dubna letošního roku se za zprostředkování italské vlády podařilo zahájit jednání mezi zástupci vlády národní jednoty, kterou podporuje mezinárodní společenství (EU i OSN), a zástupci Sněmovny reprezentantů se sídlem ve východolibyjském Tobruku.²⁷ Právě dvouvládí v zemi znesnadňuje postup proti radikálním militantním islamistům. Dle zpráv by mělo dojít k rozšíření současné vlády, aby se jejím členem na pozici ministra obrany stal generál Chalífa Haftar. Tomu je věrná Libyjská národní armáda, která dosahuje značných úspěchů proti radikálním militantním islamistům v zemi. Zároveň Haftara již od zimy letošního roku výrazně podporuje Rusko.

Další jednání byla v této souvislosti očekávána v první polovině května.²⁸

²⁴ IFES Election Guide | Elections: National Assembly. Republic of Armenia. Electionguide.org [online] [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.electionguide.org/elections/id/2474/>.

²⁵ INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Republic of Armenia – Parliamentary Elections, 2 April 2017. Statement Of Preliminary Findings And Conclusions. OSCE.org [online] [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.osce.org/office-for-democratic-institutions-and-human-rights/elections/armenia/309156?download=true>.

²⁶ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the Parliamentary elections in Armenia, 03/04/2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24071/statement-spokesperson-parliamentary-elections-armenia_en.

²⁷ Libya's rival governments agree path to peace: Reports. Middleeasteye.net [online], 24 April 2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/italy-brokers-diplomatic-breakthrough-between-libyas-warring-sides-196239825>.

²⁸ Libya's unity government leader meets renegade general Haftar. Middleeasteye.net [online], 2 May 2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/libyas-unity-government-holds-rare-meeting-general-haftar-850713442>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA: CESTA DO ČÍNY A INDIE

Popis problematiky

V druhé polovině dubna navštívila vysoká představitelka Mogheriniová Indii a Čínu. Obě země považuje EU za strategické partnery. Vztah k nim včetně nástinu další spolupráce nově stanovuje Globální strategie EU pro SZBP/SBOP (EUGS).

Strategický dialog EU-Čína

Dne 19. dubna proběhlo třetí setkání strategického dialogu EU-Čína, kterého se za EU zúčastnila vysoká představitelka Mogheriniová a za čínskou stranu státní rada Yang Jiechi.²⁹ Mogheriniová uvedla, že EU a Čína jsou globální aktéři, kteří společnou prací usilují o vytvoření světového řádu založeného na sdílených pravidlech. Čína představuje pro EU také partnera pro jednání v rámci Rady bezpečnosti OSN, se kterým diskutuje situaci v Asii. Vedle témat Sýrie se jednání také dotklo situace na Korejském poloostrově. Vysoká představitelka potvrdila odhodlání dosáhnout pokroku při řešení severokorejského jaderného programu. Mezi oběma stranami také panovala shoda o nutnosti post-konfliktní obnovy Afghánistánu. Strategický dialog se dále věnoval globálním a regionálním tématům, která budou předmětem summitu EU-Čína, který proběhne v červnu v Bruselu.

Dále ocenila prohlášení čínské strany o podpoře multilateralismu, volného obchodu a udržitelného rozvoje. Čínská i unijní strana se shodly na podpoře Světové obchodní organizace (WTO) a opatření proti protekcionismu ve světovém obchodě. Vysoká představitelka také zmínila nutnost zavedení opatření vyplývajících z Pařížské konference o změnách klimatu. Jednání se také dotkla dvoustranných iniciativ – sjednání všeobecné dohody o investicích a platformě pro propojení EU-Čína (*connectivity platform*).³⁰

Jednání EU-Indie

EU a Indie představují přirozené partnery kvůli sdílení demokratických zásad, kulturní a národnostní rozmanitosti, obchodním vztahů a hospodářským zájmům.

V Indii se vysoká představitelka Mogheriniová účastnila dvoustranných jednání s indickým premiérem Naréndrem Módím, respektive ministryní zahraničí Sušmou Svarádžovou. Diskutovali o regionálních a globálních tématech (Korejský poloostrov, Afghánistán). Vyjádřili vůli obou stran prohloubit spolupráci v oblastech společného zájmu – dvoustranná a mezinárodní jednání, multilateralismus, klimatické změny, udržitelný rozvoj, volný obchod, bezpečnost a obrana, bezpečnost námořního obchodu a boj proti terorismu. Projednávaná témata odpovídají závěrům z loňského summitu EU-Indie. Letos proběhne 14. summit EU-Indie v druhé polovině roku.³¹

²⁹ ESVČ: Remarks by the High Representative Mogherini following the 7th EU-China Strategic Dialogue, 19/04/2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24821/remarks-high-representative-mogherini-following-7th-eu-china-strategic-dialogue_en.

³⁰ Jedná se o iniciativu EK, která má propojit čínskou snahu o vybudování Nové hedvábné stezky s evropskými koridory sítě TEN-T.

Viz Economic Diplomacy in EU-China Relations: Why Europe Needs its Own 'OBOR'. Clingendael.nl [online], June 2016 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z:

<https://www.clingendael.nl/sites/default/files/Policy%20Brief%20Economic%20Diplomacy%20in%20EU%E2%80%93China%20relations%20-%20June%202016.pdf>.

³¹ ESVČ: HR/VP Federica Mogherini holds bilateral meetings during her visit to India, 21/04/2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/24906/hrvp-federica-mogherini-holds-bilateral-meetings-during-her-visit-india_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

NEFORMÁLNÍ ZASEDÁNÍ FAC

Zasedání ministrů obrany

V rámci maltského předsednictvím Radě EU proběhlo na konci dubna neformální zasedání ministrů obrany. Zasedání bylo zahájeno na palubě lodi San Giusto, která slouží v rámci mise SBOP EUNAVFOR MED Operation Sophia. Maltský ministr vnitra a národní obrany Carmelo Abela uvedl, že se blíží strategická revize mise a Malta bude usilovat o větší pozornost libyjským zájmům v této revizi. Dále bude usilovat o výkon činnosti směrem k zpretrhání sítí pašeráků s libyjskou ropou.

Ministři se dále věnovali tématům SBOP – revizi a zahájení prací ke spouštění permanentní strukturované spolupráce (PESCO, podle čl. 42 odst. 6 Smlouvy o EU), která umožňuje skupině států prohlubovat spolupráci v oblasti společné obrany.³² Dalšími souvisejícími tématy byla práce na každoroční revizi obrany, spouštění Evropského obranného fondu (EDF) a odstraňování překážek pro uplatňování nástrojů EU rychlé reakce (použití Evropské bojové skupiny).

Ministři zahraničí by se k daným tématům měli vrátit na formálním zasedání Rady v druhé polovině května letošního roku.³³

Setkání okomentovala také vysoká představitelka Mogheriniová, která uvedla, že ministři se na tématech a konkrétních krocích shodli. Formální souhlas ale udělí až na zasedání Rady v květnu. Dále podotkla, že zasedání se účastnili také generální tajemník NATO Jens Stoltenberg a podtajemník OSN pro operace k udržení míru Jean-Pierre Lacroix. S nimi ministři diskutovali spolupráci s NATO a zavádění 42 dohodnutých opatření, respektive možnost vysílání jednotek rychlé reakce EU do krizových oblastí.³⁴

Zasedání ministrů zahraničí

Dne 28. dubna proběhlo neformální setkání ministrů zahraničí. Předmětem jednání byl vztah EU k Turecku. Zasedání se také totiž účastnil turecký ministr zahraničí Mevlüt Çavuşoğlu. Ministři se ve vztahu k Turecku shodli na následujících pěti bodech:

1. Respekt ke svobodnému vnitřnímu rozhodnutí změnit některé ústavní prvky a uspořádat k tomuto rozhodnutí referendum;
2. Zájem na stabilním, bezpečném, prosperujícím a demokratickém Turecku;
3. Spolupráce v oblastech společného zájmu;
4. Spolupráce a dialog s tureckou občanskou společností;
5. Pokračování přístupových rozhovorů, k čemuž se turecká strana i nadále kladně vyjádřuje.

³² Stranou ovšem stojí politické rozhodnutí jednotlivých států takové spolupráce se účastnit. Ministři dle slov vysoké představitelky souhlasili s tím, že dojde k souhlasu o konkrétní podobě strukturované spolupráce.

³³ Informal Meeting of EU Ministers of Defence. EU2017.mt [online], 27-Apr-2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <http://www.eu2017.mt/en/Events/Pages/Informal-Meeting-of-EU-Ministers-of-Defence.aspx>.

Oficiální tisková zpráva maltského předsednictvím viz Malta urges coherent overall approach to bolster security in Libya. EU2017.mt [online], 28.04.2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: http://www.eu2017.mt/en/Press-Releases/Documents/PR171107_EN.pdf.

³⁴ ESVČ: Remarks by Federica Mogherini at the press conference following the Informal Meeting of EU Ministers of Defence, 28/04/2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/25219/remarks-federica-mogherini-press-conference-following-informal-meeting-eu-ministers-defence_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Dle vysoké představitelky je nutné obnovit konstruktivní vyjednávání s tureckou stranou. Proces rozšiřování i nadále zůstává jednou z neúspěšnějších politik EU. Mogheriniová zdůraznila klíčové partnerství mezi EU a Tureckem.

Druhým tématem setkání byl vztah ke globalizaci, potažmo opatřením pro snížení negativních vlivů globalizace na občany EU.³⁵

³⁵ ESVČ: Remarks by High-Representative/Vice President Federica Mogherini at the joint press conference with Minister for Foreign Affairs of Malta George Vella, 28/04/2017 [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/25302/remarks-high-representativevice-president-federica-mogherini-joint-press-conference-minister_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz